

□ BOURDELLE □

DOOR R. HERREMAN.

 M over Bourdelle te schrijven diende men in een staat van begeestering te verkeerem, waarin de gevleugelde woorden ongezoct naar de lippen rijzen. Men voelt het eenigszins als een schennis te trachten het wezen van deze volmaakte kunst te doorgronden door oplettend speuren en nauwgezet ontleden. Eerder is men genoopt met kinderlijke ontvankelijkheid zich geheel te laten doordringen van haar bovennatuurlijken adem om dan een bezielden lofzang aan te heffen. Zóó, is men geneigd te gelooven, moet de geniale kunstenaar zijn werk hebben volbracht: ieder voorwerp, iederen vorm, dien hij verbeelden wilde, heeft hij eerst in zichzelf voelen sidderen en leven, om dan een herschepping aan te vangen; om het voorwerp, om deze vormen dan te herkneden, niet meer als een evenbeeld van wat hij zag met de oogen en met de vingeren betastte, maar om ze naar zijn droomen en zijn drang te herscheppen, geheel onafhankelijk van alle stof, tot een nieuw wezen, dat in oorzaak en in doel den kunstenaar alleen toebehoort. Wij dan, bij het beschouwen en ondergaan van deze kunst, voelen ons op onze beurt ontrukkt aan de stof en teruggevoerd tot den droom van den kunstenaar. Dit is het wonder van de volmaakte kunst dat zij niet terugvoert tot de natuur, of wat haar ook tot model mag hebben gediend, maar geheel zelfstandig leeft. De verlokking, die het vrouwenbeeld dat Bourdelle „De Vrucht” betitelt, op ons uitoeft, is geheel afgescheiden van de verleiding, die van de vleeschelijke verschijning van een gelijkende vrouwengedaante kan uitgaan. De begeestering die Bourdelle's twaalf verschillende Beethoven-koppen opwekken, hoeft niet gevoed te worden door de herinnering aan de Pastorale of de Negende Symfonie. Morgen kan een musicus zich door deze gebeeldhouwde koppen geïnspireerd voelen tot een nieuwe symfonie, waarin men misschien nog Beethoven en Bourdelle terugvindt, maar dan slechts als een vage herinnering.

Over Bourdelle schrijven stel ik mij niet anders voor dan als een heldenvereering. Critiek is hier niet meer bedwingen maar bedwongen zijn, niet meer de plaats aanwijzen in den tijd en onder de kunstenaars, maar meegevoerd worden buiten alle leerstelsels en scholen; niet meer oordeelen, maar verrukt zijn; niet meer den afstand meten tot het ideaal-schoone, maar een pogen om zich te verheffen tot de hoogte van wat hier is uitgedrukt.

Te Brussel is van 3 November 1928 tot 6 Januari '29 een overzichtelijke tentoonstelling van Bourdelle's werk bijeengebracht in de ruime zalen